Ålands landskapsregering

Sammanställning av remissutlåtanden och dess effekt på havsplanen

I havsplanens andra remiss har landskapsregeringen fått in 65 remissutlåtanden. Vissa remissutlåtanden består av namnlistor. Räknar man enskilda namnunderskrifter som remissutlåtanden från privata personer har landskapsregeringen samlat in totalt 604 remissutlåtanden. För att tydliggöra fördelningen i remissen, behandlas privata remissutlåtanden med namnlistor som enskilda remissutlåtanden i Figur 1. Som t.ex. ett remissutlåtande med 300 namn behandlas i figurerna som 1 remissutlåtande i respondentkategorifördelningen och responskategorifördelningen.

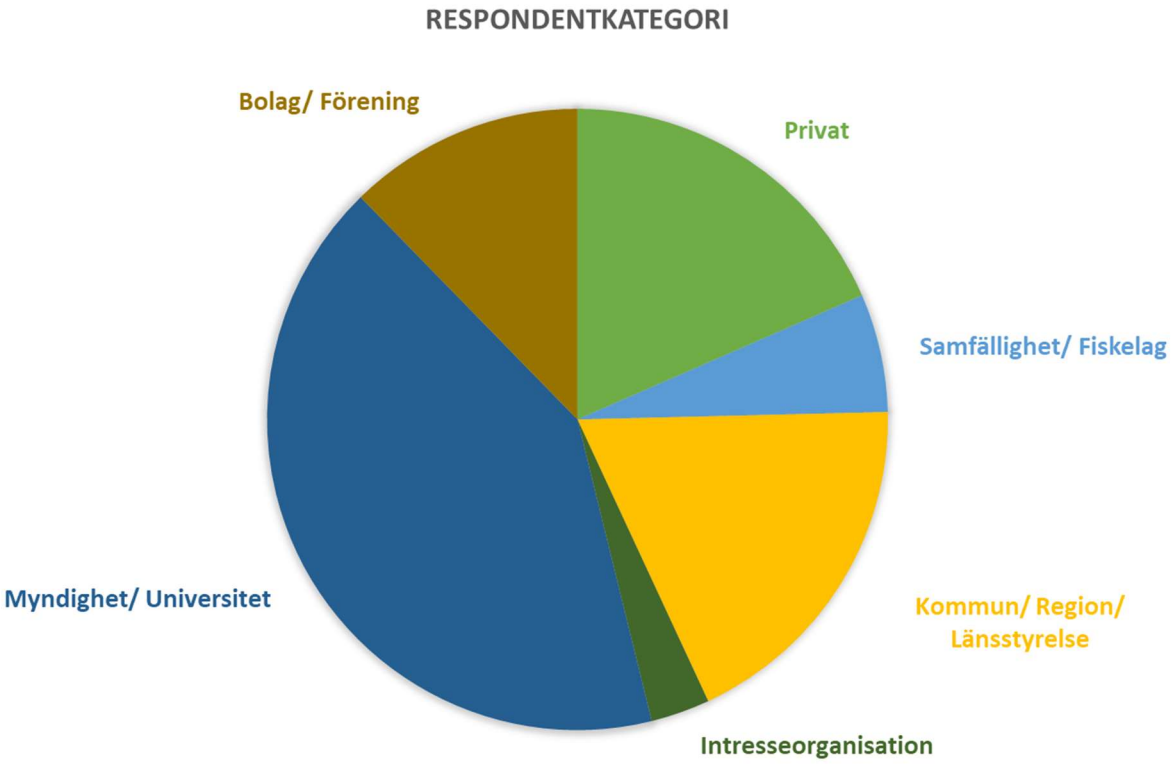

Figur 1. Figuren visar remissinstansens fördelning. Observera att remissutlåtanden med namnlistor behandlas i fördelningen som ett remissutlåtande för att underlätta tolkningen. Om man räknar namnlistorna som enskilda remissutlåtanden har remissutlåtandekategorin "Privat" 551 remissutlåtanden.

Remissutlåtandena kategoriserades även till vilket ämne remissutlåtandet berörde. Från remissutlåtandena framkom natur- och miljöfrågor som den viktigaste responskategorin. Remissutlåtandena kunde beröra flera responskategorier och därmed är summan av responskategorin högre än mängden remissutlåtanden (Figur 2).

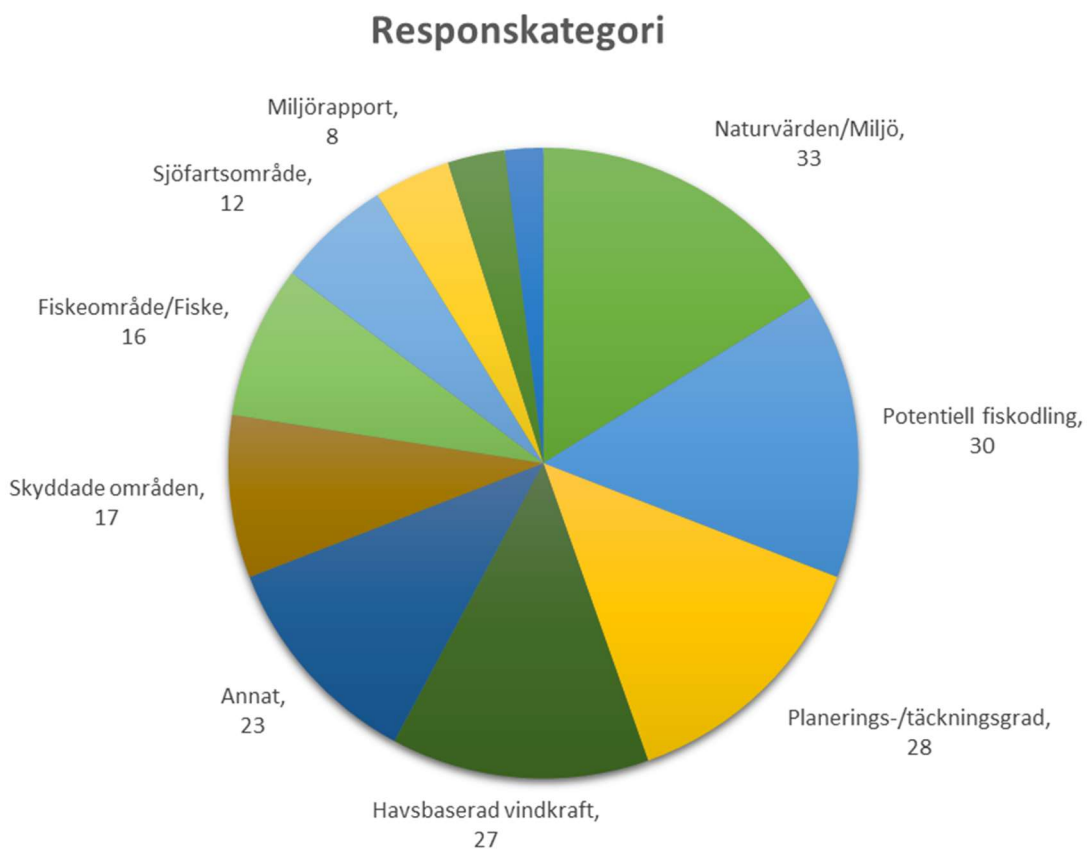

Figur 2. Figuren beskriver fördelningen av remissutlåtandenas innehåll i kategorier. De icke namngivna mörkgröna och mörkblåa kategorierna är "IBA områden" (6 remissutlåtande) och "Kablar, rör & ledningar" (4 remissutlåtande). Observera att remissutlåtanden med namnlistor behandlas i fördelningen som 1 remissutlåtande, och att ett remissutlåtande kan beröra flera responskategorier.

Förändringar i havsplanen efter andra remissen

Utifrån remissutlåtandena har vissa förändringar till förslaget av havsplan gjorts. Förslaget till havsplan lyfter bland annat nu fram hur naturen, kulturen och miljön beaktas i samhällsutvecklingen samtidigt som maritima kulturarvet synliggörs i havsplanen. En av de största förändringar som har gjorts i förslaget är att potentiella områden för fiskodling numera inte markeras i planen samtidigt som man markerar områden med unik miljö som är viktiga för allmänheten och marina arter, t.ex. blåstången, och potentiellt viktiga lekområden för strömming och vassbuk. Nedan presenteras de förändringar som har gjorts från havsplanen för varje kategori.

Potentiell fiskodling

Markeringen tas bort utifrån de remissutlåtanden som kommit in från bl.a. privatpersoner, myndigheter, kommuner och föreningar. Fiskodling bedrivs idag på privata vatten och enligt nuvarande lagstiftning så kan inte verksamheter som bidrar med miljöbelastning av näringsutsläpp, som riskerar uppnåendet av god status, tillåtas. Eventuell flytt av odlingsenheter minskar inte på den totala belastningen, endast den lokala belastningen.

Enligt beslut ÅLR 2018/1503 krävs en lokaliseringsplan för fiskodling för att kunna arrendera ut områden på allmänna vatten. Innan en lokaliseringsplan tas fram kan inte fiskodling på allmänna vatten etableras oberoende markeringarna i havsplanen.

Utifrån utlåtandena i havsplanens andra remiss, ska inte fiskodling markeras i norra eller nordvästra skärgården på grund av den unika natur som förekommer där och den risk fiskodling i öppna kassar på dessa områden innebär för naturens tillstånd. Områdena är viktiga för bl.a. flera skyddsvärda fågelarter, unik undervattensmiljö, viktiga rekreationsområden och turismområden, samt kulturhistoriskt värdefulla områden.

En hållbar fiskodling bedöms fortsättningsvis som viktig för det åländska samhället. Att havsplanen inte markerar potentiella fiskodlingsområden i nuläget innebär inte att framtida möjligheter utesluts. Det saknas i dagsläget underlag, såsom landskapsregeringens lokaliseringsplan, som skulle möjliggöra fiskodling på allmänna vatten. En lokaliseringsplan tas fram av landskapsregeringen, i nära samråd med näringen och andra berörda aktörer.

Potentiell havsbaserad vindkraft

Gällande markeringarna för potentiell havsbaserad vindkraft har det påpekats att vissa områden kan vara problematiska för anläggning av vindkraft bl.a. på grund av närheten till kulturhistoriskt viktiga områden, viktiga områden för övervintrande fåglar, rastområden för fåglar, flyttstråk för fåglar och eventuella fladdermössflyttstråk, och områden som är identifierade som värdefull natur eller skyddsvärd natur. Därmed tas vissa områden bort ur havsplanen för att de överlappar med kulturhistoriska landskap eller värdefulla

naturområden. Dock finns det möjlighet för samexistens mellan vindkraft och natur och därmed överlappar vissa potentiella områden för havsbaserad vindkraft med markeringen för värdefull natur, kultur och miljö. Det sydostliga vindkraftsområdet kommenterades av trafik och kommunikationsverket som menar att placeringen är alltför nära en skyddshamn och därmed borde inte området planeras för vindkraft. Därmed tas området bort.

I förklaringsdokumentet ändras även ett sakfel för kriterierna som fanns med i remissdokumentet. I remissdokumentet för förklaringar skrivs det "*På kartorna har ej markerats områden om de överlappar med följande kriterier:*" och där ändras: "*Fritidsbyggnader med en 15 km buffert*" till "*Fritidsbyggnader med en 10 km buffert*". Bostadsbyggnader kvarhåller sin buffert på 15 km.

Maritimt kulturarv

Till kartorna läggs till en markering för dokumenterade vrak med 1 km buffert, för att lättare beakta maritima kulturarvet när framtida projekteringar påbörjas.

Fiskeområdet utanför fyrasjömilsgränsen

Markeringens symbol ändras för att minska risken för sammanblandning med områden som överlappar med sjöfartsområden.

Värdefull natur, kultur och miljö

Utifrån remissutlåtanden har det framkommit att det saknas mål för hur Åland ska uppnå målet med 10 % skyddad natur. Enligt utlåtandena saknades det information om områden med höga naturvärden och hur ekosystemansatsen har tillämpats i planeringen. Områden med värdefull natur, kultur och miljö är viktiga för allmänheten, och med hjälp av att markera dem kan samhällsutvecklingen bidra med att säkerställa att dessa områden kan användas av nuvarande och framtida generationer för t.ex. kustnära och husbehovsfiske, småskaligt yrkesfiske, rekreation, turism, jakt, samt att skydda kulturella värden. Området föreslås bevaras från industriell exploatering samtidigt som man värnar om de lokala och kustnära behoven.

Sjöfartsområden

Sjöfartsområden justeras bl.a. i nordvästra Åland för att bättre gå ihop med Finlands havsplan för Skärgårdshavet och Södra Bottenhavets sjöfartsmarkeringar.

Potentiellt vattenbruk – algodling

Potentiella områden, identifierade utifrån resultaten från ett EU projekt som undersökte mest effektiva områden för odling av blåstång eller *Ulva*, läggs till i havsplanen. Områden markeras där både blåstång och

Ulva har störts potential för produktion och näringsupptag. Odling av alger är en potentiell framtida näring som kan ha miljöförbättrande effekter.

Planeringsskyldighet

Utifrån remissutlåtanden finns det tvivel om att kommunerna ska eller kan planera de privata vattenområdena för att uppfylla direktivets krav om fysisk planering. Ny planering av de privata vattnen sker vid behov genom plan- och bygglagen.